

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

'Εγκριμένον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς ἐλεύθερον ἀνάγνωσμα δι' ὅλα ἐν γένει τὰ Σχολεῖα (1932)
Τιμηθὲν διὰ τοῦ Ἀργυροῦ Μεταλλίου τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν (1935).

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐτησίᾳ δραχμαὶ 100. Ἐξά-
μηνη δραχ. 55. Τρίμηνη δραχ. 30.
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Αἰγύπτου γρόσια διατμ. 50,
Ἀμερικῆς δολλάρια 3.— Ἀγγλίας καὶ ὧλων ἐν γέ-
νει τῶν ἄλλων Κρατῶν σελλίνια 10.
'Εξήμηνοι καὶ Τρίμηνοι ἀναλόγως

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΑΡΥΘΗ ΤΩ 1879

ΙΑΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

'Αρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρο-
μαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἰουδήποτε μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Εὐριπίδου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Βαρβάκειον

Περίοδος Β'.—Τόμος 45ος

Ἀθήναι, 8 Ὀκτωβρίου 1938

Ἔτος 60όν.—Ἀριθ. 45

ΟΤΑΝ ΑΝΑΣΤΗΘΗΚΕ ΤΟ ΜΑΜΜΟΥΘ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΥΠΟ ΜΑΧ ΒΕΓΟΥΕΝ — ΒΡΑΒΕΙΟΝ «ΙΟΥΛΙΟΥ ΒΕΡΝ»

Οἱ Γιακοῦτες μαζεμμένοι κάθε βρά-
δυ ἀπ' ἐξω ἀπὸ τὴν εἰσοδὸς τῆς, ἐ-
θαύμαζαν τὰ ἄστρα ποὺ εἶχαν κα-
τορθώσει νὰ σκλαβώσουν οἱ Εὐρω-
παῖοι καὶ νὰ τὰ κλείσουν
μέσα σὲ γυάλινα κλουβιά καὶ
ποὺ μὲ μιὰ μόνον κίνησιν
τοὺς ἀνάβαιν.

Τὸ μαμμούθ ἐλευθερω-
νόταν κάθε μέρα καὶ περισ-
σότερο. Ἡ ἀνυπομονησία
τῶν λευκῶν ἦταν τέτοια
ὥστε δούλευαν κι' οἱ ἴδιοι
μὲ τὴν ἀξίνα δίπλα στοὺς
ἰθαγενεῖς. Δὲν ἦταν εὐκολὴ
δουλειά, γιατί τὸ παγωμένο
σῶμα τοῦ μεγαθηρίου εἶχε
γίνει ἓνα μὲ τὸ χῶμα καὶ
πρόσεχαν πολὺ μήπως τοῦ
ἀνοιγαν πουθενά κανένα
τραῦμα. Σὲ λίγο ὅμως τὸ
μαμμούθ φανερώθηκε ὀλό-
κληρο. Ἦταν γυρμένο στὸ
λαίμδ καὶ ἦταν σῶο καὶ ἀ-
κέραιο. Ἔμενε τώρα νὰ ἐξα-
κριβώσουν ἀπὸ τί εἶχε προ-
έλθει ὁ θάνατός του. Ἀν εἶ-
χε ὑποκύψει ἀπὸ γηρατειά ἢ
ἀπὸ καμμιά ἀρρώστεια, τὸ
πείραμα τοῦ Μουζέν ἔθ' ἀπο-
τύγχανε. Εἶχαν ὅμως κάθε
ἐλπίδα ὅτι τὸ ζῶον θὰ εἶχε
παγώσει ξαφνικά, πλακωμέ-
νο ἀπὸ χιόνια κι' ἀπὸ πά-
γους σὲ καμμιά χιονοθύελλ-
α. Ἡ θέσις οὖν βρέθηκε θαμμένο
ἐπέτρεπε αὐτὴ τὴν ὑπόθεσις.

Ἀποφάσισαν νὰ μὴ χάσουν οὔτε
μιὰ στιγμή καὶ νὰ βάλουν ἀμέσως τὴν
δουλειὰ μπροστά. Ἀλλωστε τώρα
μποροῦσαν νὰ ἐργάζονται πολὺ περισ-
σότερο γιατί οἱ νύχτες γίνονταν ὅλο καὶ
μικρότερες καὶ ὁ ἥλιος μόνο γιὰ λίγο
χανόταν κάτω ἀπὸ τὸν ὀρίζοντα.

— Χρειάζεται ἓνα τέταρτο τῆς ὥ-
ρας γιὰ ν' ἀναστηθῇ ἓνας σκύλος, ἔ-
κανε ἡ Ναδία. Πόση ὥρα θὰ χρεια-
στῇ γιὰ ν' ἀναστηθῇ τὸ μαμμούθ;

Ὁ κύριος τοῦ σπιτιοῦ περίμενε τοὺς ξένους τοῦ σπὴν πόρτα.
(Σελ. 391, σελ. γ')

Μὲ ἀνόητη συγκίνηση ὁ Μουζέν
βοηθημένος ἀπὸ τὴ Ναδία στερέωνε
ἐπάνω στὴν πελωρία ράχη τοῦ ζῶου
τις μεταλλικὲς πλάκες ποὺ ἐπικοινων-
νοῦσαν μὲ τὴν ἡλεκτρικὴ μηχανή.
Ἡ μηχανὴ τῶν βιογενῶν ἀκτίνων
μπήκε σὲ λειτουργία.

Ὁ Γιακοῦτης ὁδηγὸς βλέποντας
ὅλες αὐτὲς τίς προετοιμασίαις ἔνοιωσε

κάποια ἐκπληξή καὶ μὲ μεγάλα πε-
ριέργεια ρώτησε τὴ νέα:

— Τί θὰ κάνετε;

— Θὰ δοκιμάσωμε νὰ τὸ ζωντα-
νέψουμε.

Ὁ ὁδηγός, μ' ὅλο ποὺ ἦταν ἀν-
θρώπος ποὺ ἔκρυβε τίς ἐντυπώσεις
του τινάχτηκε ἀπὸ ἐκπληξή. Τὸ νό-
μισε γι' ἄστετο καὶ γελῶν-
τας τρανταχτὰ πῆγε νὰ
τὸ ἐπαναλάβῃ στοὺς συμπα-
τριώτες του.

Σὲ λίγη ὥρα ὅλοι οἱ Για-
κοῦτες εἶχαν μαζευτῇ στὴν
εἰσοδὸς τῆς σκηνῆς καὶ
σπρώχνονταν γιὰ νὰ ἴδωυν.

— Τί θέλουν; ἔκανε ὁ
Νταρλιὲ ἀνυπόμονα.

— Τοὺς εἶπε ὁ ὁδηγός
πὼς θ' ἀναστήσουμε τὸ μαμ-
μούθ καὶ δὲν τὸ πιστεύουν.

Ὁ Νταρλιὲ ἔγινε ἔξω
φρενῶν.

— Ἀ, δὲν πιστεύουν; ἔ-
κανε, Ἔ, ἀφήστε τοὺς νὰ
μποῦνε καὶ θὰ ἴδωυν τὰ θαύ-
ματα τῆς ἐπιστήμης. Ἐξη-
γήστε τοὺς ὅτι τὸ μαμμούθ
αὐτὸ εἶναι πεθικμένο τώρα
καὶ χιλιάδες χρόνια καὶ θὰ
ζυπνήσῃ σὺν ἀπὸ ἓνα βα-
θὺν ὕπνο.

Ἡ Ναδία ὑπάκουσε. Τὸ
εἰρωνικὸ βλέμμα τῶν ἰθα-
γενῶν ἔδειχνε καθαρά πόση
λίγη πίστις ἔδιναν στὰ λό-
για. Ὅστος ὅτι ἔδλεπαν
τοὺς εἶχε ὁπωσδήποτε ἐπη-
ρεάσει. Κοίταζαν ἐκθαμβοί

τοὺς ἡλεκτρικοὺς λαμπτήρες καὶ
τρομοκρατήθηκαν ὅταν εἶδαν τοὺς
λευκοὺς νὰ φοροῦν κάτι μεγάλα μαύ-
ρα γυαλιά. Ποῖος ξέρεῖ τί μαγείαις ἔ-
μελλε νὰ κάνουν οἱ λευκοὶ αὐτοί. Ἐ-
νας-ἓνας οἱ Γιακοῦτες κυριευμένοι
ἀπὸ ἓναν ἀόριστο φόβο ἀπομακρύ-
νηκαν ἀθόρυβα καὶ ἡ σκηνὴ ἦταν
ὀλότελα ἄδεια ὅταν ὁ Τ'ὼκεττ δῆλω-

σε ἡσυχία: «Ὅλα εἶναι ἔτοιμα!»
— Λοιπὸν μὴ χάνουμε καιρὸ. Νὰ
βάλω σὲ κίνηση τὴ μηχανή;
Ἡ Ναδία καὶ ὁ Μουζὲν ἐξέτασαν
γιὰ τελευταία φορὰ ὅλα τὰ μηχανή-
ματα προσέχοντας μὴπως παρέλειψαν
τίποτε, καὶ τέλος ὁ Μουζὲν εἶπε τὴ
μοιραία λέξη:
— Ἐμπρός!

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΟΙ ΒΡΥΚΟΛΑΚΕΣ
ΤΗΣ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗΣ ΕΠΟΧΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

Ἀνάσταση

Τὸ ἔνα λεπτὸ μετὰ τὸ ἄλλο, ἡ μιὰ
ὥρα μετὰ τὴν ἄλλη πέρασαν. Οἱ ἄν-
δρες καὶ ἡ Ναδία ἦταν σιωπηλοὶ καὶ
συνοφρυσμένοι. Ὁ Μουζὲν παρακο-
λουθοῦσε τὴ θερμοκρασία τοῦ γιγάν-
τιου κορμιοῦ ποὺ ὑψωνόταν μὲ ἀπελ-
πιστικὴ βραδύτητα. Μέσα στὴ σκηνὴ
δὲν ἀκουγόταν τίποτε ἄλλο παρὰ ὁ
κρότος τοῦ μοτέρ καὶ τὸ ἐλαφρὸ τρί-
ξιμο τῶν ἡλεκτρικῶν μηχανῶν.

Ἰσχυρὰ ἀπὸ δυὸ ὥρες καὶ περισ-
σότερο ὁλόκληρο τὸ σῶμα τοῦ μαμ-
μοῦ εἶχε χάσει τὴν σκληρότητά του
κι' εἶχε γίνει ἀπαλὸ καὶ μαλακὸ. Ἀπὸ
τὶς τρίχες τοῦ ἔτρεχε τὸ νερὸ ποτά-
μι. Στὸ βάθος τοῦ λάκκου εἶχε σχη-
ματισθῇ ὁλόκληρη λίμνη. Ὁ Τῶκεττ
ἐγκατέστησε μιὰ ἀντλία καὶ τρομπά-
ρησε τὸ νερὸ. Σκυμμένος πάνω ἀπὸ
τὸ μαμμοῦ ὁ Μουζὲν ἔφαυε τὸ λαι-
μὸ τοῦ στὸ σημεῖο τῆς καρωτίδος. Ἡ
Ναδία ἐτοίμαζε τὶς σύριγγες γιὰ τὴν
ἐνεση τοῦ ὁρροῦ.

Μὲ φωνὴν λίγην βραχνὴν ὁ Μουζὲν
εἶπε στὸν Νταρλίε:

— Θὰ μὲ βοηθήσετε γιὰ τὶς ἐνέ-
σεις.

Ἐχωσε τὴ μακρυὰ βελόνα μὲς
στὴν καρωτίδα. Ἡ στιγμή ἦταν συγ-
κινητικὴ. Ἀπὸ τὶς κινήσεις τοῦ Μου-
ζὲν ἐμελλε νὰ ἐξαρτηθῇ ἡ ἐπιτυχία
ἢ ἡ ἀποτυχία.

Πελώριες σύριγγες μὲ ὁρρὸ ἀδειά-
στηκαν μέσα στὸ σῶμα τοῦ θηρίου,
στὴν ἀρχὴ μὲ δυσκολία γιὰ τὸ ἄρ-
τηρίες ἦταν γεμάτες ἀπὸ θρόμβους
πηγνυμένο αἷμα. Τὸ φάρμακο ὅμως ἔ-
κανε τὴν ἐνέργειά του καὶ ἡ ἐργασία
αὐτὴ τελείωσε χωρὶς κανένα ἀπευ-
κταῖο.

— Ἐχει τελείως ξεπαγώσει, εἶπε
στὸ τέλος ὁ Νταρλίε.

Τὰ γαλβανικά ρεύματα μπήκαν σὲ
λειτουργία. Οἱ βιογενεῖς ἀκτίνες ἐρ-
ρίξαν τὸ τριανταφυλλί φῶς τους ἐ-
πάνω στὸ σῶμα τοῦ θηρίου.

Ἀπαθὴς ὁ Τῶκεττ ἐπιτηροῦσε τὴ
λειτουργία τῶν μηχανῶν, ἡ χλωμάδα

τοῦ ὅμως πρόδιδε τὴ συγκίνηση ποὺ
τὸν ἐπνιγε κι' αὐτόν, μ' ὅλο ποὺ δὲν
ἤθελε νὰ τὴν ἀποκαλύψῃ. Καὶ νά,
ποὺ ξαφνικὰ σ' ὅλους φάνηκε πῶς
μιὰ ἐλαφριά φρικίαση πέρασε τὸ σῶ-
μα τοῦ μαμμοῦ. Ἡ προδοσικὴ ποὺ
ἦταν ἀναδιπλωμένη κατὰ πάνω φά-
νηκε σὰν νὰ ἤθελε νὰ τεντωθῇ. Τὰ
μικρὰ μάτια, τὰ ὧς τώρα βαθουλωμέ-
να καὶ θαμπὰ, φάνηκαν σὰν νὰ φού-
σκωσαν καὶ νὰ πῆραν μιὰ λάμψη
ζωῆς. Ἡ θερμοκρασία του ἀνέβαινε
ἀπὸ στιγμὴν σὲ στιγμὴ καὶ... σὲ
τέλος σ' ὅλους φάνηκε σὰν νὰ φού-
σκωνε τὸ στήθος του.

— ὦ, κοιτάξτε! ἔκανε ἡ Ναδία
δείχνοντας ἕναν ἐλαφρὸ ἀτμὸ ποὺ ἄρ-
χισε νὰ βγαίνει ἀπὸ τὰ ρουθούνια τῆς
προδοσικίδας.

Ἡ νέα ἐπίασε τὰ χέρια τοῦ Μου-
ζὲν:

— Ζή! φώναξε.

Τὴ στιγμή ἐκείνην ἀκριβῶς τὸ
μαμμοῦ ἀνοίγχευσε τὰ μάτια του·
ἕνα δυνατό φύσημα βγήκε ἀπὸ τὴν
προδοσικίδα τοῦ ποὺ στηλώθηκε ὁ-
λόκληρο.

— Δέστε το πρὶν σηκωθῇ μόνο
τοῦ! φώναξε ὁ Νταρλίε ἐξαλλος.

Ὁ Τῶκεττ ὅμως τὸν εἶχε προλά-
βει. Εἶχε γοργὰ ἀρπάξει τέσσερις πέ-
δες, ὅμοιες μ' ἐκεῖνες ποὺ χρησιμο-
ποιοῦν γιὰ νὰ δένουν τοὺς ἐλέφαντες
καὶ τὶς εἶχε περάσει ἀπὸ τὰ πόδια
τοῦ μαμμοῦ. Μόλις εἶχε κλείσει τὰ
λουκέτια καὶ τὸ μαμμοῦ, ποὺ ὡς τὰ
τώρα βρισκόταν ξαπλωμένο στὸ πλευ-
ρό, ἀνασηκώθηκε. Μὲ τὴν προδοσί-
δα τοῦ ὑψωμένη μυρίζονταν τὸν ἄερα.
Ἐξαφνὰ ἀντήχησε ἕνας ἡχηρὸς μυ-
κηθμὸς ὅμοιος μὲ σάλπισμα. Στὴν
εἰσοδὸ τῆς σκηνῆς φάνηκαν τὰ πρό-
σωπα τῶν ἰθαγενῶν ἀλλοιωμένα ἀπὸ
τὸν τρόμο καὶ τὴν ἐκπληξη.

— Μπῆτε μέσα καὶ ἰδῆτε, εἶπε ἡ
Ναδία.

Οἱ Γιακοῦτες ἀντὶ νὰ πλησιάσουν
τὸ ἔβαλαν στὰ πόδια πανικόβλητοι.

Ἡ χαρὰ τοῦ Τῶκεττ, ποὺ ὡς τώ-
ρα ἦταν τόσο συγκρατημένος, ἐξέπα-
σε ἐπιτέλους.

— Οὐρρά! φώναξε, χοροπηδών-
τας καὶ χτυπώντας τὰ χέρια του. Κι'
ὑστερὰ τρέχοντας στὸν ἀσύρματο τη-
λεγραφοῦσε στὸν Λαρχάκ:

«Τὸ μαμμοῦ ἀναστήθηκε».

Ὅλοι ἐμοιάζαν σὰν νὰ εἶχαν πά-
θει ὁμαδικὸ παραλήρημα. Ὁ πιδ ἡ-
ρεμὸς ἦταν ὁ Μουζὲν κι' ὅμως κι' αὐ-
τὸς ἐκλαίγε ἀπὸ συγκίνηση. Ὁ Νταρ-
λίε χάριδεψε τὸ κεφάλι τοῦ θηρίου
ποὺ ἔρριχνε γύρω του σκοτισμένες
ματιές.

— Καλὲ κοιτάξτε τί ξευπνα ματά-

κια, ἔλεγε μὲ θαυμασμὸ ὁ γέρος κα-
θηγητής. Καὶ τί ὠραία γούνα! Καὶ
τί περιφρήμοι χαυλιόδοντες.

Τὸ μαμμοῦ μισοξυπνημένο ἀκόμη
ἀνέπνεε μὲ κόπο. Ὁ Νταρλίε τοῦ μι-
λοῦσε:

— Ἐ, γέρο μου! Εἶσαι τὸ πιδ γη-
ραλέο ζωντανὸ πλῆσμα τῆς γῆς μας.
Καὶ ὅμως δὲν ἔχεις γερὰς οὔτε
κατὰ μιὰ μέρα ἀπὸ τὴν ὥρα ποὺ κοι-
μήθηκες. Δὲν ἔχασες παρὰ μονάχα
εἴκοσι πόντους ἀπὸ τοὺς χαυλιόδον-
τάς σου. Ἐνῶσφ ἀποκοιμήσουν ἡ Ἀσ-
συρία, ἡ Αἴγυπτος, ἡ Ἑλλάς, ἡ
Ρώμη μεσουράνησαν κι' ἐσθυσαν.

Καὶ σὺ κοιμόσουν βαθεῖα καὶ πε-
ρίμενες τὴ σημερινὴ ἡμέρα γιὰ νὰ
ξυπνήσης. Περίμενες ἐμᾶς.

Τὸ μαμμοῦ ὅμως, ποὺ δὲν τὸ
συγκινοῦσαν φαίνεται τὰ λόγια τοῦ
Γάλλου καθηγητοῦ, τινάχτηκε καὶ ση-
κώθηκε ὁλόκληρο. Ἦταν σὰν νὰ εἶχε
ὑψωθῇ ἕνα ὁλόκληρο βουνό.

Παρ' ὅλα τὰ δεσμά ποὺ κρατοῦσαν
ἀκίνητα τὰ πόδια τοῦ τὸ μεγαθήριο
ἔδειχνε μεγάλη διάθεση νὰ ἐλευθε-
ρωθῇ καὶ νὰ φύγῃ.

— Ἄς τοῦ ρίξουμε νὰ φάγῃ, εἶπε
ὁ Τῶκεττ. Αὐτὸ θὰ τὸ ἡσυχάσῃ.

Βγήκε ἀπὸ τὴ σκηνὴ καὶ σὲ λίγην
ξαναγύρισε μ' ἕνα δεμάτι σανὸ στὰ
χέρια ποὺ ἔδωσε μπρὸς στὸ μαμμοῦ.

— Φάγε, ὁ λ ν τ μ π ὀ ὕ, τοῦ εἶπε.

— Ὅλα τὰ σκεφθήκατε, ἔκανε μὲ
θαυμασμὸ ὁ Μουζὲν.

— ὦ, ἔκανε γελώντας ὁ Ἀμερι-
κάνος, δὲν εἶναι δὲ καὶ τόσο ἡμερο-
ἀκόμη ἀλλὰ ἐλπίζω μὲ τὸν καιρὸ νὰ
τὸ ἡμερέψω. Τὸ καλύτερο ποὺ ἔχο-
με νὰ κάνουμε γιὰ τὴν ὥρα μὲ φαί-
νεται εἶναι νὰ τὸ δέσουμε στερεὰ ἐξω
καὶ νὰ τὸ ἀφήσουμε στὸ ὑπαίθριον σὲ
μέρος προφυλαγμένο ἀπὸ τὸν ἄνεμο.

Γιὰ νὰ βγάλουν ὅμως τὸ πελώριο
ζῶον ἀπὸ τὸ βάθος τοῦ λάκκου ὅπου
βρισκόταν ἔπρεπε νὰ φωνάξουν τοὺς
Γιακοῦτες νὰ τοὺς βοηθήσουν.

Ἡ Ναδία βγήκε μὲ γύρισε ἀμέσως
πίσω μὲ τὸν ὁδηγὸ ποὺ ἔτρεμε
ὁλόκληρος ἀπὸ τὴν ταραχὴν του.

— Ἀσχημα νέα. Οἱ Γιακοῦτες ὅ-
λοι ξέστησαν τὶς σκηνές τους κι' ἔ-
φυγαν παίρνοντας μαζί τους κι' ὅλα
τὰ πράγματα μόλις ἀκουσαν τὸ μαμ-
μοῦ νὰ φωνάζῃ. Μᾶς νομίζουν γιὰ
διαβόλους. Εὐτυχῶς ποὺ δὲν ἔφυγε
μαζί τους καὶ ὁ ὁδηγὸς μας, ἀλλὰ κι'
αὐτὸς εἶναι τρομοκρατημένος.

— Διάβολε, εἶπε ὁ Μουζὲν, αὐτὸ
μπερδεύει τὰ πράγματα.

Τὸ μαμμοῦ ὥστόσο μυρίζονταν τὸν
μυρωδάτο σανὸ μὲ δὲν τὸν ἀγγίξε.
Αὐτοῦ τοῦ εἶδους ἡ τροφὴ τοῦ ἦταν
ἄγνωστη καὶ τῆς ἔδειχνε δυσπιστία.

(Ἀκολουθεῖ)

ΚΙΜΩΝ ΑΛΚΙΔΗΣ

ΠΛΑΝΕΣ ΜΕΓΑΛΩΝ

ΤΑ ΤΟΥΝΕΛ — Η ΑΛΩΣΗ ΤΗΣ ΒΑΣΤΙΛΛΗΣ

Τὸ 1838, ὅταν ἐγείναν οἱ πρῶτες
σήραγγες τῶν σιδηροδρόμων — τοῦν-
νελ — ὁ περιφημὸς γάλλος φυσικὸς
καὶ ἀστρονόμος Ἀραγκὸ ἐγράφε: «Σ'
αὐτὰ τὰ τοῦννελ συναντᾶ κανεῖς θερ-
μοκρασία 8 βαθμῶν Ρεωμύρου, ἀφοῦ
ἔχει ἤδη ὑποστῇ μιὰ θερμοκρασία
40 καὶ 45. Ἡ ἀπότομη, αὐτὴ μετά-
βαση ἀπὸ τὴ ζέστη στὸ κρύο, μπο-
ρῶ νὰ βεβαιώσω ἀδίστακτα, θὰ προ-
ξενῇ στοὺς εὐπαθεῖς ταξιδιώτες περι-
πνευμονίες, πνευρίτιδες, καταρροές...»
— Τοῦνελ υπάρχουν σήμερα παντοῦ.
Ἀλλὰ κανένας ταξιδιώτης δὲν παθαί-
νει οὔτε συνάχι.

Ἔρετε, τέλος, τί ἐγράφε στὸ ἡμε-
ρολόγιό του ὁ βασιλιάς τῆς Γαλλίας
Λουδοβίκος ΙΣ' τὸ βράδυ τῆς 14
Ἰουλίου 1789, μετὰ τὴν ἄλωση τῆς
Βαστίλλης; «Τίποτα! Δὲν πῆγα σή-
μερα κυνήγι». Ὅλος τοῦ ὁ καὶ μὲς
ἦταν ποὺ τὴν ἡμέρα ἐκείνη ἔχασε τὸ
κυνήγι του!

ΤΟΥ ΞΕΝΙΤΕΜΕΝΟΥ ΘΕΙΟΥ ΜΑΣ ΤΑ ΔΩΡΑ

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγ. καὶ τέλος —

Τώρα πιά χαϊρόμουν, γιατί γλυτώ-
σαμε ἀπὸ τὰ σκυλιά κι' ἐγὼ κι' ἡ
μάννα μου καὶ τὸ γαϊδουράκι μας.
Μὰ χαϊρόμουν καὶ γι' ἄλλη αἰτία ἄ-
κόμα:

— Μάννα, τί θὰ παθαίναμε! Κ'
ἐμᾶς θάτρωγαν τὰ σκυλιά κι' ἡ Δένη
θάχανε τὴν κούκλα κι' ὁ Κωστού-
λας τὴ σφυρίχτρα του.

— Ἀλήθεια, ἀπὸ πόσα κακὰ γλυ-
τώσαμε, μ' ἀπάντησε γελώντας.

Μὰ οἱ φόβοι τῶν σκυλιῶν ξαναφά-
νηκαν πάλι καὶ μοῦ κρύωσαν τὴν
καρδιά. Καθὼς πλησίαζε ἡ ὥρα νὰ
βασιλέψῃ ὁ ἥλιος κοντοζύγωναν τὰ
κοπάδια στὸ χωριὸ κι' ἔτσι ἀριστερὰ
καὶ δεξιὰ ἀπὸ τὸ δρόμο ἔβλεπες στίς
πλαγιές ἀλλοῦ κοπάδι γίδια κι' ἀλλοῦ
κοπάδι πρόβατα. Τρόμαξα κι' ἔκοψα
τὰ σφυρίγματα, γιὰ νὰ μὴ μ' ἀκού-
σουν τὰ σκυλιά, κι' ἄρχισα νὰ σιγα-
νολέω τὸ Ἀγιὸς ὁ Θεὸς καὶ τὸ Πά-
τερ ἡμῶν, γιὰ νὰ μᾶς φυλάξῃ ὁ Παν-
τοδύναμος ἀπὸ καμμιά ἄλλη ὁρμητι-
κότερη ἐφοδὸ σκυλιῶν.

Στὴν ἄκρη τοῦ χωριοῦ μᾶς περί-
μενε ἡ Δένη κι' ὁ Κωστούλας. Ὅταν
τοὺς εἶδα, μιὰ κι' εἶχα ξεμακρύνει
ἀπὸ κάθε κίντυνο σκυλιῶν, σήκωσα

ψηλὰ τὴν κούκλα καὶ τὴν ἔκανα νὰ
χτυπάῃ τὰ χέρια καὶ νὰ κάνει τὰ-
τὰ, καὶ πότε λαλοῦσα μὲ τὴ σφυ-
ρίχτρα καὶ πότε ἀλάλαζα μὲ τὴν πιδ
δυνατὴ φωνὴ ποὺ μπορούσα νὰ βγάλω.
— Μάννα, θὰ κατεβῶ.

Καὶ προτοῦ προκάνει νὰ μὲ βοη-
θήσῃ νὰ κατεβῶ πετάχτηκα κάτω
ἀπὸ τὸ γαϊδουράκι μας κι' ἔτρεξα γιὰ
τὰ δέρφια μου.

Τώρα πιά λαλοῦσα κι' ἐγὼ, λαλοῦ-
σε κι' ὁ Κωστούλας, καὶ μὲ τὴν κού-
κλα ψηλὰ κι' ἡ Δένη καὶ κἀνοντας
κι' αὐτὴ μὲ τὴ φωνὴ τῆς σὰν κόκο-
ρας μπηκάμε στὸ χωριό. Χαλασμός
Κυρίου ἔγινε. Ξεσηκώσαμε τὸν κό-
σμο μὲ τὶς φωνές μας καὶ τὰ κοκορό-
φωνα λαλήματά μας. Τὰ παιδιὰ τοῦ
χωριοῦ μαζεύτηκαν κοντὰ μας κι' ἔ-
τρεχαν μαζί μας. Ἀλλὰ ξεφώνιζαν

ἔξω, ἄλλα σφύριζαν φίου-φίου κι'
ἄλλα ἔκαναν σὰν κοκόροι κουκουρί-
κουουου, κουκουρίκουουου. Τὰ σκυ-
λιά ἄρχισαν τὰ γαυγίσματα καὶ ξα-
φνισμένα ἀπὸ τὰ ποδοβολητά μας καὶ
τὰ σφυρίγματα μᾶς καὶ τοὺς ἀλαλαγ-
μούς μας ὁρμούσαν νὰ κόψουν τὶς ἀ-
λυσίδες ποὺ τᾶχανε δεμένα στίς «σκυ-
λονέες».

Ἄντρες καὶ γυναῖκες πετάχτηκαν
στὶς ἀλόπορτες κι' ἀπορούσαν τί ἦ-
ταν αὐτὴ ἡ ὄχλοδοι κι' ἡ ταραχὴ
μᾶς, ποὺ ἀνασάττανε τὸ χωριό.

Ἐκεῖνο τὸ βράδυ μαζεύτηκαμε τὰ
τρία τὰ δέρφια ἄργα στὸ σπίτι, βρα-
χνιασμένα ἀπὸ τὶς φωνές καὶ τὰ χου-
γιατὰ καὶ κοντανασίνοντας ἀπὸ τὶς
πολλές τρεχάλες σ' ὅλους τοὺς δρό-
μους τοῦ χωριοῦ.

ΑΘΑΝ. Χ. ΠΑΠΑΧΑΡΙΣΗΣ

Ο ΚΩΣΤΑΚΗΣ ΘΕΛΕΙ — Ο ΚΩΣΤΑΚΗΣ ΔΕΝ ΘΕΛΕΙ

ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΓΙΑ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ

ΚΣ'

Τρεῖς ἡμέρες ὁ Κωστάκης ἔμεινε στὸ κορβετάκι. Τὸ νυχτερινὸ ἀσυνή-
θιστο φαγοπότι τοῦ πείραξε τὸ στομάχι, εἶχε καὶ τὶς πληγές του ἀπὸ τὸ
πέσιμο — εὐτυχῶς ἐλαφρὲς — τοῦ πονοῦσε κάθε τόσο καὶ τὸ δόντι. Ὅταν
σηκώθηκε, ἀκόμα εἶχε τὸ κεφάλι του δεμένο κι' ἦταν οἰκτρὸ θέαμα. Ὁ
παπποῦς κι' ἡ μαμιά του τὸν κοίταζαν μὲ λύπη καὶ κρυφομιλοῦσαν. Τί
θὰ γινόταν αὐτὸ τὸ παιδί, ποὺ δὲν ἐννοοῦσε νὰ βγάλῃ τὸ χαλασμένο του
δόντι; Γιατί ὅλα τὰ κακὰ ἀπὸ τὸ δόντι τοῦ εἶχαν ἔλθῃ. Γιὰ νὰ πονῇ τό-
σο ἐκείνη τὴ νύχτα καὶ νὰ μὴν ἔξῃ τί νὰ κάμῃ, ἔκαμε ὅτι τοῦ ἦρθε κι'
ἐγινε σὲ τέτοια χάλια.

— Λοιπὸν, τὸν ρωτοῦν,
σοῦ πέρασε τουλάχιστο τὸ
δόντι;

— Ὁχι ἐντελῶς, ὁμοιο-
γεῖ ὁ Κωστάκης. Μὲ ξανα-
πιάνει ἀκόμα κάπου-κάπου.

— Μὰ, παιδί μου, πρέ-
πει νὰ τὸ βγάλῃς...

— Ἀδύνατο, παππού!

Μη μοῦ τὸ ξαναπῆς, μαμ-
μιά! Προτιμῶ νὰ πεθάνω
παρὰ νὰ ξαναπῶ στὸν κ.
Τανάλια.

— Μη λὲς ἀδύνατο. Ἀ-
μα θέλῃ κανένας...

— Ὁχι, ἐγὼ δὲν θέλω!

Κι' ὁ Κωστάκης ἔβα-

ζε τὰ κλάμματα καὶ χτυποῦσε τὰ πόδια του, καὶ ξεφώνιζε. Ὁχι! δὲν
ἤθελε.

Δὲν ἦταν δουλειὰ αὐτὴ. Ἀφοῦ δὲν ἀκουγε οὔτε μὲ τὸ καλὸ, οὔτε μὲ
τὸ κακὸ, ἔπρεπε νὰ μεταχειρισθῶν ἄλλο τρόπο, κανένα τέχνασμα...

— Ἐχὼ ἕνα σχέδιο, εἶπε κρυφὰ ὁ παπποῦς στὴ μαμιά. Θὰ τὸ βάλω
σ' ἐνέργεια κι' ἐλπίζω νὰ ἐπιτύχῃ.

— Τί σχέδιο; ρώτησε ἡ μαμιά.

Ὁ παπποῦς τῆς τὸ εἶπε. Ἡ μαμιά τὸ ἐπιδόκμασε. Καὶ τὰ συμφώ-
νησαν οἱ δύο τους νὰ τὸ ἐφαρμόσουν. Στὸν Κωστάκη, ἐννοεῖται, οὔτε
λέξη.

(Ἀκολουθεῖ)

Η ΚΥΡΑ ΜΑΡΘΑ

ΤΟΜ ΣΩΤΕΡ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΥΠΟ MARK TWAIN

— Συνέχεια από το προηγούμενο —

‘Η πεποίθησή του άρχισε να κλονίζεται. Αλήθεια τί καταλάβαινε που περίμενε εκεί; Γιατί να μὴν τὰ παρατήρησεν όλα και να πάη να κοιμηθῇ;

Τὴν ὥρα που τὰ σκεπτόταν αὐτὰ ἕνας θόρυβος ξάφνισε τ’ αὐτί του. ‘Η πόρτα τοῦ ξενοδοχείου που ἐβγαζε σὲ στενὸ ἀκούστηκε νὰ κλείνῃ σιγά. ‘Ο Χὼκ πῆδρε στὴ γωνιά τοῦ δρόμου. Τὴν ἴδια στιγμή δυὸ ἄνδρες πέρασαν ἀπὸ δίπλα του και τόσο κοντὰ μάλιστα που ὁ ἕνας τὸν ἀγγίζει.

‘Απ’ ὅ,τι εἶδε τοῦ φάνηκε πὼς κρατοῦσαν κάποιο δέμα. Θὰ ἦταν δίχως ἄλλο ἢ κάσσο. Τ’ ἄνθρωποι θὰ ἐφευγαν σὲ διάστημα αὐτὸ και δὲν θὰ μπορούσαν πιά νὰ τοὺς παρακολουθήσουν. ‘Οχι, θὰ τοὺς εἰρνε μόνος του ἀπὸ πίσω γιὰ νὰ ἰδῇ κατὰ ποῦ θὰ πάνε.

‘Ετσι μιλώντας, ἀπὸ μέσα του βέβαια, μὲ τὸν ἑαυτὸ του ὁ Χὼκ βγήκε ἀπὸ τὸ στενὸ και γλύστρησε σιγά-σιγά πίσω ἀπὸ τοὺς ἄνθρώπους σὰν γάτα μὲ τὰ πόδια του γυμνά, ἀρκετὰ πίσω τους ὥστε νὰ μὴν τὸν πάρουν μυρουδιά.

Οἱ δυὸ κακοῦργοι προχώρησαν λίγο σὲ δρόμο που ὠδηγοῦσε σὲ ποτάμι, ὕστερα ἐστρίψαν σ’ ἕνα στενὸ κι’ ἀνέβηκαν πρὸς τὸ δρόμο που ὠδηγοῦσε σὲ λόφο Κάρδιφ. Πέρασαν ἀπὸ τὸ στοιχειωμένο σπιτί που βρισκόταν καταμεσίς σὲ λόφο δίχως νὰ σταθοῦν καθόλου και προχώρησαν. ‘Υστερα τράβηξαν κατὰ τὴν κορυφὴ τοῦ λόφου. Πῆραν τὸ στενὸ μονοπάτι ἀνάμεσα στ’ ἄγρια βότα και χάθηκαν μέσα σὲ σκοτάδι.

‘Ο Χὼκ στάθηκε τρέμοντας σὰν τὸ φύλλο και νόμισε πὼς θὰ λιποθυμοῦσε ἀπὸ τὸν φόβο του. Τώρα ἤξερε ποῦ βρισκόταν. Πέντε βήματα παρακάτω βρισκόταν ἡ μάντρα που περιτριγύριζε τὸ σπιτί τῆς χήρας Ντούγκλας. «Τόσο τὸ καλύτερο», σκέφτηκε. ‘Αν τὸν θάψουν

ἐδῶ θὰ εἶναι εὐκολο νὰρθοῦμε νὰ τὸν ξεθάψουμε.

Τώρα ἄκουσε μιὰ σιγανὴ φωνή, μιὰ πολὺ σιγανὴ φωνή, που ὡστόσο τὴν γνώρισε, ἦταν τοῦ ‘Ινδιάνου Τζό: «Νὰ πάρῃ ὁ διάβολος! Συναναστροφὴ θὰ ἔχῃ πάλι. Τὸ φῶς ἀναμμένο τέτοια ὥρα».

— ‘Εγὼ δὲν βλέπω τίποτε!

Αὐτὴ ἦταν ἡ φωνὴ τοῦ ξένου, τοῦ ξένου ἀπὸ τὸ στοιχειωμένο σπιτί. ‘Η καρδιά τοῦ Χὼκ πάγωσε ἀπὸ φόβη. ‘Εδῶ λοιπὸν εἶχαν σκοπὸ νὰ κάνουν τὴν «ἐκδίκησί» τους. ‘Η πρώτη του σκέψη ἦταν νὰ τὸ βάλῃ στὰ πόδια. ‘Υστερα ὅμως θυμήθηκε πόσο καλὴ εἶχε φανεῖ πάντα μαζί του ἡ χήρα Ντούγκλας, και πὼς τώρα αὐτοὶ οἱ ἐλεεινοὶ σκόπευαν νὰ τὴν σκοτώσουν. ‘Αχ, νὰ μπορούσε νὰ τὴν εἰδοποιήσῃ! Μὰ πὼς, που θὰ τὸν ἐπίαναν οἱ κακοῦργοι και αὐτόν. ‘Ολα αὐτὰ και πολλὰ ἄλλα ἀκόμη πέρασαν ἀπὸ τὸ μυαλὸ του μέσα σὲ ἕνα λεπτό που μεσολάβησε, ὥπου ν’ ἀπαντήσῃ ὁ Τζό:

— Δὲν βλέπεις τίποτε γιατί ἔχεις μπρός-σου αὐτοὺς τοὺς θάμνους. ‘Ελα ἀπὸ δῶ. Νά, βλέπεις τώρα;

‘Ο Τὸμ κι’ ἡ Μπέκυ στάθηκαν θαυμάζοντας τὸ φαντασμαγορικὸ θέαμα...

— Ναι, θὰ ἔχῃ κόσμο. Καλύτερα εἶναι νὰ τ’ ἀφήσουμε.

— Νά τ’ ἀφήσουμε; Τώρα που θὰ παρατήσω γιὰ πάντα τὸν καταραμένο τοῦτον τόπο; Νά τ’ ἀφήσω τώρα που μοῦ παρουσιάζεται μιὰ εὐκαιρία που ἴσως δὲν θὰ μοῦ ξαναπαρουσιαστῇ ποτέ; Στὸ εἶπα κι’ ἄλλοτε και σὲ ξαναλέω: Δὲν τὰ θέλω τὰ φωρόλεφτά της. Πάρτα ἐδῶ ἂν σοῦ κἀν γούστο. ‘Ο ἄντρας της ὅμως μοῦ φέρθηκε ἐλεεινά, ὅχι μιὰ φορὰ μονάχα, ἀλλὰ κάθε φορὰ που με ἐπίανε στὰ χέρια του. ‘Ηταν ἐκείνος ὁ σκύλος ὁ δικαστὴς που μ’ ἔχωνε πάντα στὴ φυλακὴ γιατί ἀλήτεια λέει. Καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ λιγώτερο. Μὲ ἔβαλε και μὲ μαστίγωσαν. ‘Εμένα νὰ με μαστιγώσουν σὰν νὰ ἦμουν ὁ χειρότερος παλισαράκης, μπροστὰ σ’ ὅλο τὸ χωριό! ‘Ορκίστηκε πὼς θὰ μοῦ τὸ πληρώσῃ, ἀλλὰ μοῦ τὴ γλύτωσε γιατί πρόλαβε νὰ πεθάνῃ. ‘Η γυναίκα του ὅμως ζῇ και θὰ μοῦ τὸ πλάρωσῃ αὐτὴ γιὰ λογαριασμό του.

— ‘Ο, δὲ φαντάζομαι νὰ τὴ σκοτώσῃ;

— Νά τὴ σκοτώσῃ; Ποιὸς σοῦ εἶπε τέτοιο πράγμα; ‘Εκείνον θὰ τὸν ξεμπέρδευα, ἂν ζοῦσε ἀκόμη. Σὲ μιὰ γυναίκα ὅμως παίρνει κανεὶς ἀλλοιῶς τὴν ἐκδίκησή του. Τὴ δίνει χειροπόδα καὶ τῆς κόβει τὴ μύτη και τ’ αὐτιά.

— Τί λές; Τζό, αὐτὸ εἶναι...

— Νά μοῦ κἀνῃς τὴ χάρη τίς ἰδέες σου νὰ τίς κρατήσῃς γιὰ τὸν ἑαυτὸ σου. ‘Απὸ σένα θέλω νὰ με βοηθήσῃς γιατί μόνος μου δὲν θὰ τὰ καταφέρω. ‘Αν μοῦ κἀνῃς τίποτε νάξια, δὲν τῶχω δύσκολο νὰ σὲ βγάλω ἀπὸ τὴ μέση και τότε θὰ βγάλω κι’ ἐκείνην. Λοιπὸν διάλεξε.

— Μιὰ και δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ ἄλλοιως, ἔλα. ‘Οσο πιὸ γρήγορα, τόσο πιὸ καλὰ. ‘Εμπρός.

— Τρελλάθηκες; Τώρα που εἶναι ξύπνιος ἀκόμη ὁ κόσμος; Σὰν πολὺ ὑποπτος μοῦ φαίνεσαι, φιλαράκο μου. Κάτσε αὐτοῦ ὥπου νὰ σβύσουν τὰ φῶτα. ‘Εγὼ δὲν βιάζομαι.

‘Ο Χὼκ κράτησε τὴν ἀναπνοή του και ἄρχισε νὰ ὑποχωρῇ προσεκτικὰ βῆμα πρὸς βῆμα. ‘Εξαφνὰ ἕνα κλαρί ἐτρίψε πίσω του. Τοῦ Χὼκ κόπη-

κε ἡ ἀναπνοή. Στάθηκε ν’ ἀκούσῃ: βαθεῖα σιωπὴ. Δέχασε τὸ Θεὸ και ἀθόρυβα ἄρχισε νὰ κατεβαίνει ὥπου βγήκε σὲ δρόμο που περνοῦσε ἀπὸ τὸ σπιτί τοῦ γέρο-Βάλλιζερ. ‘Εκεῖ στάθηκε κι’ ἄρχισε νὰ βροντᾷ τὴν πόρτα. Σὲ λίγο πρόβαλε ὁ γέρος μὲ τοὺς δύο γιούς του σὲ παράθυρο.

— Τί τρέχει; Ποιὸς κάνει τόση φασαρία τέτοια ὥρα. ‘Ε, ποιὸς εἶναι;

— Γρήγορα, ἀνοίξτε μου και θὰ σὰς τὰ πῶ όλα.

— Ποιὸς εἶσαι σὺ;

— ‘Εγὼ εἰμαι, ὁ Χὼκ-κλμπέρρυ Φίνν. ‘Ανοίξτε γρήγορα.

— ‘Ο Χὼκκλμπέρρυ Φίνν; Σ’ αὐτὸ τὸ ὄνομα δὲν ἀνοίγῃ κανεὶς τόσο εὐκολα τὴν πόρτα του. Βάλτε τον ὡστόσο μέσα, παιδιά, νὰ ἰδοῦμε τί θέλει.

— Γιὰ ὄνομα τοῦ Θεοῦ μὴν τὸ μαρτυρῆσετε σὲ κανέναν πὼς σὰς τὸ εἶπα ἐγώ! ἦταν τὰ πρώτα λόγια τοῦ Χὼκ μὲ μὴν μπῆκε μέσα. Σὰς παρκαλῶ, μὴ με μαρτυρῆσετε γιατί θὰ με σκοτώσουν. Μὰ ἡ χήρα φάνηκε πάντα καλὴ μαζί μου και θὰ σὰς τὸ πῶ ἂν μοῦ δώσετε τὴ ὑπόσχεση πὼς δὲν θὰ με μαρτυρήσετε.

— Θάνατι κάτι τι πολὺ σοβαρό, γιὰ νὰ φαίνεται ὁ μικρὸς τόσο ταραγμένος, φώναξε ὁ γέρο Βάλλιζερ.

— Λέγε, παιδί μου. Κανεὶς δὲν θὰ σὲ μαρτυρήσῃ.

Τρία λεπτά ἀργότερα ὁ γέρος κι’ οἱ δυὸ γιοί του, ὀπλισμένοι κι’ οἱ τρεῖς ὡς τὰ δόντια, ἀνέβαιναν τὸν λόφο κι’ ὕστερα πῆραν μὲ προσοχὴ τὸ μονοπάτι. ‘Ο Χὼκ πῆγε μαζί τους ὡς ἐκεῖ, μὰ ὕστερα κρύφτηκε πίσω ἀπὸ κάτι πέτρες και στάθηκε ν’ ἀκούσῃ. Στὴν ἀρχὴ ἦταν βαθεῖα, καταθλιπτικὴ σιωπὴ—ὕστερα ἀκούστηκαν πολλὲς τουφεκιές μαζί και μιὰ ἄγρια φωνή. ‘Ο Χὼκ δὲν περίμενε περισσότερα. Τὸ ἔβαλε στὴν τρεχάλα και κατέβηκε τὸν λόφο μὲ ὅση γρηγοράδα εἶχαν τὰ πόδια του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ’

Τὸ ἄλλο πρωί—ξημέρωνε Κυριακὴ—μὲλεις ἄρχισε νὰ χαράξῃ ἀνέβηκε πάλι ὁ Χὼκ τὸν λόφο και ἄρχισε νὰ χτυπᾷ δειλά-δειλά τὴν πόρτα τοῦ Βάλλιζερ. Οἱ ἄνθρωποι τοῦ σπιτιοῦ κοιμόνταν ἀκόμη, μὰ ὁ ὕπνος τους ὕστερα ἀπὸ τίς νυκτερινὲς περιπέτειες

ἦταν πολὺ ἐλαφρὸς. ‘Αμέσως ἀκούστηκε μιὰ φωνὴ ἀπ’ τὸ παράθυρο:

— Ποιὸς εἶναι;

‘Η φοβισμένη φωνὴ τοῦ Χὼκ ἀπάντησε σιγανὰ:

— ‘Εγὼ εἰμαι, ὁ Χὼκ Φίνν.

— Σ’ αὐτὸ τὸ ὄνομα ἡ πόρτα μου εἶναι ἀνοιχτὴ νύχτα και μέρα. Κα-

— Κακόμοιρο παιδί, φαίνεται πὼς πέρασες ἄσχημη νύχτα, μὰ ἐκεῖ εἶναι ἕνα κρεβάτι στὴ διάθεσή σου, μὲλεις ἀποφᾶς νὰ πέσῃς νὰ ξαπλώσῃς. Μὰ τὰ νέα που ἤρθες νὰ σοῦ ποῦμε δὲν εἶναι τόσο εὐχάριστα, ὅσο θὰ ἠθέλαμε και μεις και σὺ. Δὲν τοὺς πιάσαμε τοὺς ἐλεεινοὺς, οὔτε τοὺς

χτυπήσαμε. ‘Οπως μὰς ὠδήγησες ἐδῶ πῆγαμε μὲ τίς μύτες τῶν ποδιῶν ὥσπου φθάσαμε καμμιὰ εἰκοσαρία βήματα κοντὰ τους. ‘Εκείνη ὅμως τὴ στιγμή μοῦ ἤρθε νὰ φτερινιστῶ. Μεγαλύτερη κακοτυχία δὲν μπορούσε νὰ με βρῇ! ‘Ο, τι κι’ ἂν ἔκανα, στάθηκε ἀδύνατο νὰ τὸ κρατήσω. Μόλις λοιπὸν φτερινίστηκε ἄκουσα ἐκείνους τοὺς ἐλεεινοὺς που πετάχτηκαν ἀπὸ ἐκεῖ που ἦταν κρυμμένοι και ἔκαναν νὰ φύγουν. ‘Ημουν μπροστὰ κι’ ἀμέσως φώναξα: Χτυπήστε τους, παιδιά! Πυροβολήσαμε πρὸς τὸ μέρος που ἀκούγονταν ὁ θόρυβος ἀπὸ τὰ βήματά τους, μὰ πρόλαβαν οἱ κακοῦργοι και τὸ ἔσκασαν. Τρέξαμε ἀπὸ πίσω τους μὰ δὲν μπορέσαμε νὰ τοὺς φτάσουμε. Μὰς ἐρρίξαν κι’ αὐτοὶ δυὸ πιστολιές τὴ στιγμή που φεύγαμε μὰ οἱ σφαῖρες δὲν μὰς πείραξαν. ‘Οταν πάψαμε πιά ν’ ἀκούμε τὰ βήματά τους ἀφήσαμε τὴν καταδίωξη

ΕΙΚΟΝΕΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΕΚ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ

Εἶναι δυὸ μικροὶ Πολωνοὶ ἀπὸ μιὰ πόλη κοντὰ στὴ Βαρσοβία. Τὸ ἀγοράκι που ἔχει καλὴ φυσιογνωμία—οἱ Πολωνοὶ εἶναι σπουδαῖοι μουσικοὶ—παίζει γιὰ νὰ διασκεδάξῃ τὴ μικρὴ του φίλη.

λῶς ἤρθες, παιδί μου, καλῶς ἤρθες.

Τέτοια καλὰ λόγια δὲν εἶχε ἀκούσει ποτέ ὁ μικρὸς ἀλήτης και τὸ «καλῶς ἤρθες» ἦταν μιὰ λέξη που δὲν τοῦ τὴν εἶχε πεί κανεὶς ἀνοίγοντάς του τὴν πόρτα του.

Σὲ λίγο ἀνοίχτηκε ἡ πόρτα και ὁ μικρὸς μπῆκε μέσα. Τὸν ἔβαλαν νὰ καθῇσῃ, ἐνῶ ὁ γέρος και οἱ γιοί του ντύνονταν βιαστικά.

— Καλημέρα, παιδί μου. Μοῦ φαίνεται πὼς μαζί σου ἔφερες και τὴν πείνα σου. Τώρα μὲλεις βγῇ ὁ ἥλιος θὰ εἶναι ἑτοιμὸς ὁ καφὲς, κι’ ὅχι καφὲς μονάχα! Οἱ γιοί μου κι’ ἐγὼ εἶχαμε τὴν ἰδέα ὅτι χθὲς θὰ ξαναπερνοῦσες ἀπὸ δῶ γιὰ νὰ περάσῃς τὴ νύχτα σου σπιτί μας.

— Πῆρα τέτοια τρομάρα που κατέβηκα τρέχοντας και δὲν σταμάτησα παρὰ σὰν ἔφτασα κάτω. Μόλις ἀκουσα τίς ντουφεκιές τὸ βάλω στὰ πόδια. Τώρα ὅμως ἤρθα γιατί ἤθελα νὰ μάθω... ἔχετε. Καὶ ἤρθα τόσο νωρίς γιὰ νὰ μὴν τύχῃ και μὲ ἰδῇ κανεὶς.

καὶ κατεβήκαμε σὲ χωριὸ νὰ ξυπνήσουμε τοὺς χωροφύλακες. Σηκώθηκε ἀμέσως ὁ ἐνωμοτάρχης και πῆρε ἀρκετοὺς μαζί του και κατέβηκαν νὰ φρουρήσουν τὴν ἀκροποταμιά. Μόλις ξημερώσῃ γιὰ καλὰ ὁ ἀστὺνὸμος και ἡ περίπολος θὰ πάνε νὰ κάνουν ἐρευνες μέσα σὲ δάσος. Θάθελαν ὅμως νὰ εἶχαν τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν ἐλεεινῶν αὐτῶν, θὰ τοὺς βοηθοῦσε πολὺ. ‘Αλλὰ φυσικὰ δὲν θὰ μπόρεσες νὰ τοὺς ἰδῇς διόλου μὲς στὴ νύχτα γιὰ νὰ μὰς τοὺς περιγράψῃς ὅπως-ὅποτε.

— Πῶς, πῶς. Τοὺς εἶχα ἰδεῖ και πρὶν μὲς στὴν πολιτεία και τοὺς παρακολούθησα μάλιστα.

— ‘Α, μπράβο, πὲς μου λοιπὸν πὼς εἶναι, παιδί μου.

— ‘Ο ἕνας εἶναι ὁ γέρο-κωφάλας ‘Ισπανὸς που εἶχε κατεβεῖ σὲ χωριὸ κάνα δυὸ φορὲς τώρα τελευταία, και ὁ ἄλλος εἶναι ἕνας βρωμιάρης κουρελῆς...

(‘Ακολουθεῖ) ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΑΠ' ΤΗ ΠΡΟΣΚΟΠΙΚΗ ΖΩΗ

ΝΥΧΤΕΡΙΝΟΣ ΨΕΥΤΟΠΟΛΕΜΟΣ

Κάθε νέα είδηση που μας έλεγε ο άρχηγός μας, την ακούγαμε όλοι οι πρόσκοποι με μεγάλη χαρά. Έτσι κι όταν μας είπε πως θα κάναμε ψευτοπόλεμο δεν περιμέναμε παρά την ημέρα που θα φεύγαμε για το πεδίο της μάχης.

Ένα απόγευμα του καλοκαιριού άνηχησαν πάλι, μέσα στη πολυθρόνη πολλή, οι σάλπιγγες και τα τύμπανα των προσκόπων. Άλλοι παραμερίζουν να περάσουν, άλλοι τους χειροκροτούν, μ' οι πρόσκοποι περνούν ανάμεσά τους με ζωηρότητα, και προχωρούν με σταθερό βήμα για την έξοχη, ενώ τραγουδούν:

«Είμαστε τα προσκοπία»

«Όλα διαλεχτά παιδιά»

Και στη φωτιά με γερή καρδιά

Τρέχουμε όλα μας!»

Τώρα η πόλη φαίνεται πίσω μας σαν ένα μικρό χωριούδάκι, έχουμε βγει στην έξοχη. Ο άρχηγός μας, χωρίζει τα διάφορα τμήματα. Μπροστά πηγαίνουν οι «άνιχνευτές» ακολουθεί η «έμπροσθοφυλακή», το «κύριο σώμα», κι η «οπισθοφυλακή», ενώ ο έχθρος φεύγει από άλλο άγνωστο δρόμο για να κάνει αϊφνidiασμό.

Προχωρούν όλα τα σώματα να καταλάβουν τις θέσεις από τις οποίες θα άμυνθούν. Μετά από μισή ώρα οι άνιχνευτές ειδοποιούν ότι έχουν τον έχθρο.

Όλοι περτούν στη γη. Τσιγούρ δεν ακούγεται τίποτα. Τα δυο αντιμέτωπα σώματα όλο και πλησιάζουν. Κι' ξαφνικά μέσα στη γενική σιωπή ακούγεται το ανατριχιαστικό «Άλε!» που αντιστοιχεί με πυροβολισμό. Σκοτώθηκε ένας άνιχνευτής! «Η καρδιά όλων χτυπά δυνατά. Πρέπει να δείξουν στον άρχηγό τους πως είναι άξιοι των προσκόπων που σκωτώθηκαν για την πατρίδα στο Αϊδί, και πως μπορούν να τους μεταχειρισθούν σε όμοια περίπτωση. Η μάχη εξακολουθεί. Οι άνιχνευτές σκοτώθηκαν όλοι εκτός από ένα που έφυγε με σωστό κίνδυνο και κατόρθωσε να φτάσει στο «κύριο σώμα» να πηδά όσα είδε, και τις θέσεις του έχθρου. Η έμπροσθοφυλακή φαίνεται πως δεν μπορεί να συγκρατήσει τον έχθρο, και ζητά ενίσχυση από το κύριο σώμα. Σε λίγο έρχεται αρκετή δύναμη προσκόπων. Τώρα η πάλη γίνεται πιο δύσκολη» και τα δυο στρατεύματα πολεμούν με το ίδιο πεπαιγμένο. Κάπου κάπου ακούγεται και κανένα «Άλε!» μα κανείς δεν υποχωρεί. Το κύριο σώμα όλο και πλησιάζει, και τώρα πέφτει στον έχθρο με όρμη, γιατί η έμπροσθοφυλακή έχει σχεδόν καταστραφεί.

Μπορώ στη παράτολμη αυτή επίθεση ο έχθρος αρχίζει να υποχωρή! Το κύριο σώμα αφού ενίσχυσε τη δεξιά και αριστερή πτέρυγα, σιγά-σιγά κατόρθωσε να περικυκλώσει τον έχθρο, ο οποίος

όμως εξακολουθεί να αγωνίζεται με την ίδια ψυχραιμία και θάρρος. Μερικά «Άλε!» μαζεμένα ακούγονται, ο έχθρος μπόρεσε να νικήσει διέξοδο στη κυκλική επίθεση και προσπαθεί να φύγει. Το κύριο σώμα δε μπορεί να εξακολουθήσει τη κυκλική κίνηση. Ο έχθρος τη διασπεί, κι η μάχη αρχίζει σωμα με σώμα. Τα «Άλε!» τώρα πιά συχνά, και τα σώματα των σκοτωμένων πέφτουν το ένα μετά το άλλο. Σωστό πανδαιμόνιο αρχίζει. Ο έχθρος φαίνεται σαστισμένος. Θέλει να υποχωρήσει μα δε μπορεί να κάνει την παραμικρή κίνηση. Μέσα στα διαπεραστικά «Άλε!» και στη πολεμική βοή άνηχουν οι σάλπιγγες αναγγέλλοντας τη λαμπρή νίκη και την πανωλεθρία του έχθρου, ενώ οι τραυματιστοφορείς μαζεύουν τους λαβωμένους. Σε λίγο σκοτωμένοι, λαβωμένοι... ανασταίνονται, και οι αντίπαλοι έγιναν πάλι φίλοι.

Αφού ο άρχηγός έκανε κριτική πάνω στη μάχη, ξεκινήσαμε για την πόλη με μεγαλύτερο ένθουςιασμό, περνώντας από λόφους, δάση, και μέσα στην ησυχία της νύχτας που τάραζε κάθε τόσο ο μονότονος σκοπός του κούκου τα σώματα των προσκόπων άνοιξαν πάλι και με δυνατότερες φωνές ακούστηκαν στην έρημη τα κρυσταλένια τους τραγούδια:

Περπατεί και βροντά

Όρη δάση περνά...

Και με βήμα ταχύ

Μέσ τους κάμπους ήχει...

Υδραίοπουλο [B]

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΜΟΥ ΜΑΓΕΙΡΕΜΑ

B.

Μισολιποθυμωμένη από την τρομάρα και περισσότερο από φόβο μήπως τις φάω, μήπως τις φωνές: «Ααα!!... Χρυσούλα, τρέχα!» Πρίν έρθει η αδελφή μου κατεβαίνω τις σκάλες φωνάζοντας τον μπαμπά. Καμιά απάντηση. Τρέχω πάλι επάνω ενώ σκεπτόμουν πως ίσως... ο Θεός τα έφερε έτσι τα πράγματα να μη μ' ακούσει ο μπαμπάς και με καταστιάσει.

—Αχ! πόσο τρομάξα, καημένη, μου λέει η αδελφή μου μόλις μπήκα στην κουζίνα. Νόμιζα πως ξεματίστηκες λόγω της μόλις άκουσα τις φωνές σου. Τι άστυα που μου φάνηκε όταν είδα με τί απελπισμένο βλέμμα κοιτάζει το όρατο φαγι σκορπισμένο καταγής. Άλλά ήταν όρα για γέλια! —Επρεπε να κάνουμε γρήγορα γιατί ο μπαμπάς θα μάς πρόφτανε.

—Ελα Χρυσούλα της λέω τρέμοντας, μάθε με! Μπορώ... ά-άχου τι έπαθα! Μας έρχονται γέλια... Ένας κόμπος σφίγγει το λαιμό μου... μούρχειται να γλάφω... αλλά... τον καταπίνω και γελάω... Τρέχω στη σκάλα.

—Βασιλεία ήρθε ο μπαμπάς; φωνάζω με καρδία πάλλουσα.

—Όχι!... μου αποκρίνεται από κάτω η υπηρέτριά μας. Τρέχω πάλι μέσα. Όλα έχουν μπει ξανά μέσα στο στραβό ταψί. Α! να και δυο κρομμύδια μ' ενα κομμάτι ψάρι κάτω από... το κασάκι των παπουτσιών!

Το ταψί ήταν γεμάτο βορμάνερα. Έπλυνα τρεις τέσσερις φορές την «καταραμένη» στοματάρα και... έπτελους συνήλθε! Σε λίγο έβραζε πάλι πάνω στην γκαζιέρα. Δόξα σοι ο Θεός!

—Χρυσούλα πάρε σε παρακαλώ με τη σκούπα τα χυμένα λάδια.

Τί περιμένετε όμως από ένα μυαλούδακι 11 χρονών; Σέρνει τα λάδια σ' όλη την κουζίνα! Καινούργια συμφορά! Κι' αν γλυστρήσει τώρα κανείς να πέσει! Δεν προσβάλουν καλά-καλά να το σκεφθώ και βλέπω την αδελφή μου στρωμένη στα πλακάκια.

Βρίσκω στο πλάι μου έναν τενεκέ γεμάτο νερό και τον αδιάζω καταγής. Σωστή πλημύρα τώρα. Παίρνω ένα σφουγγαρόπανο και μαζεύω τα νερά. Μετά μισή ώρα η κουζίνα ήταν έτοιμη. Τώρα κάναμε πάνω στα πλακάκια δοκιμές... γλυστριάς. Δόξα σοι ο Θεός! κανένας δεν θα μάς πάρει μυρωδιά. Μπρέ! το ψάρι ακόμη στη φωτιά!... Άνοιγώ το καπάκι μόνο μια στοματάρα ανοικτή και μια ραχοκοκαλιά φαινόταν... Θεέ μου! έρχεται κι' ο μπαμπάς!... —Ε, έγινε καλό το ψάρι;

—Αμέ! έκατκο! έλα να το δής και να μου πής αν τώψησα καλά.

—Καυμένη! αυτό έλυσε όλο! βράζει πολλή ώρα;

—Μά... θα είναι ως δυ... μιά-μισή ώρα...

—Μιάμιση ώρα!; μ' 10 λεπτά ή θελε να βράση το ψάρι. Έβαλες αλάτι;

—Αμέ!

—Μά είχα βάλει κι' εγώ, καυμένη!

—Όρατο θα τόκαμες.

—Για δοκίμασε όμως, μπαμπά, να δής τί όρατο που είναι! δεν είναι και πολύ άλμυρο!

Κι' ο μπαμπάς δοκιμάζει. Τον βλέπω με αγωνία! θα το άρεσε άραγε;

—Αυτό είναι όλος διόλου άναλατο! λέγει στο τέλος. Αχ καυμένη Άννα, δεν είσαι για τίποτα.

—Μά... αφού έβαλα σου λέω; μόνο... ξέρεις;... έγινε εκείνο που είπες...

—Αν δεν τόλεγες δεν θα γινόταν.

—Αναποδογύρισε το ταψί! Τέσσερα εγώ πως θα γινόταν. **Ιωνία [B]**

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

—Μαμά, γιατί όταν πονάει το κεφάλι βάζουν κρούς κομπρέσες;

—Για να κατεβή το αίμα στα πόδια, παιδί μου.

—Και τότε αρχίζουν να πονούν τα πόδια;

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Αθήναι 42 δδς Εδριπίδου
την 4 Οκτωβρίου 1938

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΑΡΑΓΓΕΛΛΟΝΤΑΣ ΦΥΛΛΑΔΙΑ

Καθώς ξέρετε, ο δικταταρικός χρόνος αρχίζει το Δεκέμβρη και τελειώνει το Νοέμβρη. Έπομένως κάθε τόμος μου έχει στην αρχή και μερικά φυλλάδια με χρονολογία περσινή. Π.χ. ο τόμος του 1937 αρχίζει με τα τέσσερα φυλλάδια του Δεκεμβρίου του 1936. Άλλ' αυτό το έχω συνήκ' όσοι μου παραγγέλλουν παλαιά φυλλάδια για να συμπληρώσουν ένα τόμο τους και μου γράφουν π. χ.: «Στείλε μου το 35 και το 36 φυλλάδιο του 1928» κι' ενοούν του 1929. Τους τα στέλνω, μου τα γυρίζουν πίσω, τα ξαναστέλνω, φασαρία... Λοιπόν, έπειδή δεν τ'όλο το λάθος μπορεί να γίνεται συχνά, συσταίνω, ο' όσους μου παραγγέλλουν παλαιά φυλλάδια, μαζί με το χρόνο, να μου γράφουν και το πρώτο μυθιστόρημα που περιέχει ο τόμος που θέλουν να συμπληρώσουν. Π.χ. «Στείλε μου το 35 και το 36 φυλλάδιο του δεινα χρόνου, που αρχίζει με το μυθιστόρημα «Το μυστήριο της ξανθής κούκλας». Έτσι, και λαμβανόμενα να είναι ο χρόνος θα έρω τί φυλλάδια πρέπει να στείλω.

Ρενέ Σαρηβαξβάνη, εκπάτρη και τα δυο σόκτα για το διαγωνισμό. Τη φράση σου «βαριέμαι κι' εγώ ή ίδια που, δυο μήνες τώρα, δεν κάνω τίποτα, αλλά έπτελης βαριέμαι να κάνω κάτι για να βγώ από τη βαριεμάρα μου», που λες πως την έγραψες με δέν την καταλαβαίνεις ούτε σό, εγώ την καταλαβαίνω: είναι το κορύφωμα της καλοκαιρινής «τεμπελιάς». Άλλά μην ανησυχής: μόλις μπή ο Οκτώβρης, θα σού περάσει. Τα σόβνω και ξέρω πολλοί τα γράφουν και σόβνω, ξαίρω, κι' ίσως είναι σωστότερα έτσι! ή άλλη γραφή όμως είναι ή συνθηματική, κι' εγώ έχω την ιδέα πως το συνθηματικό είναι και το σωστό.

Πολύ ευχάριστη έκπληξη το γράμμα σου, **Πριγκηπέσσα**. Άλλά και πολύ φυσική ή νοσταλγία σου για τη διαπλαστική ζωή που τόσο βιάσθηκες να φύγεις. Γιατί ή άλλη, ή «κοσμική», που έκανες αυτόν τον χρόνο, δεν είναι για τον χαρακτήρα σου και δεν μπορούσε παρά να σέ κουράσει. Έλαβα με χαρά τις απαντήσεις σου στους Διαγωνισμούς. Άλήθεια, πολύ εξαιρετικές πέννες δεν υπάρχουν σήμερα στη Σελίδα ό-πως άλλοτε! καλές όμως είναι αρκετές, κι' εγώ είμαι ευχαριστημένη.

Δέν έχω πιά, **Μεγάλη Ελλάς**, τα χειρόγραφα του Διαγωνισμού εκείνου για να ιδώ, αλλά πολύ πιθανό να παρέτρεξα ή να διάβασα κακή τη σημασιωμένη ήλικία. Κι' εγώ άπόρησα με τους 38 βιβλούς που έγραφε ή **Κτερινή Αράχνη**, άρρο κι' εδω, στις μεγαλύτερες ζώτες, δεν έχουμε παρά πάνω από 35 ή 36. Κι' άκριβώς σαν παράξενο το άνέφερα στην απάντησή μου. Άς είναι, από το **Νάρκισσο** πάντα συχνότερα μου γράφεις και μπορεί να σέ ζηλεύη. Για μένα, το ξέρεις, ή χαρά μου είναι να μου γράφουν οι παλιοί μου φίλοι.

Δέν θυμώμαι, **Νίκη**, για το κομμάτι σου εκείνο, αλλά μπορεί και να χάθηκε, άφω πέρασε τόσος καιρός χωρίς να ιδής τίποτα, και καλώς έκτιμες που έστειλες άλλο. Άλήθεια, τρία γράμματα σου έμειναν χωρίς απάντηση; Περίεργο μου φαίνεται. Μά ούτε καν τάνεφερα; Τότε δεν θα έφθασαν στα χέρια μου. Έλαβα και τη φωτογραφία σου. Πολύ καλά θυμώμαι τον παλιό μου **Ρα-**

σπουτίν και πές του τα χαιρετίσματά μου.

Ραυμόνδε Κοτούφη, σέ συχαίρω για τα baccalaureat που πήρες με «très bien» ύστερ' από εξετάσεις σέ τόσο άυστηρή έπιτροπή. Και τα ελληνικά, βλέπω, τα γράφεις πολύ καλά. Ψευδώνυμο όχι, οι άγορξαι δεν μπορούν να άρουν. Πές στον Άρη πως ευχαρίστως θα διάβαζα και δικό του γράμμα.

Χαίρω, **Εδύγγελε Καραγιώργη**, για όσα μου γράφεις και σ' ευχαριστώ πολύ για το έσοπάθωμά. Έλαβα την έπιταγή, ένέγραφα τον έχθρο σου για το 1938 και τον έστειλα έχω τα περασμένα φυλλάδια. Στό γράμμα σου βλέπω πολλά όρθογραφικά λάθη. Τα περισσότερα είναι βέβαια από άπορροξία και πρόσχε άλλη φορά: πριν γράφης μιά λέξη, να σκέπτεσαι και να θυμάσαι πρώτα πως γράφεται.

Άλήθεια, **Μεγάλη Ιδέα**, έχω χρόνο ει-χες να μου γράφης, άλλ' άφω ήταν τόσα έμπόδια, δεν μπορεί να παραπονεθώ. Ποιός λέει πως δεν υπάρχει σήμερα ειλικρινής φιλία; Το εύγενικό αυτό αίσθημα ποτέ δεν έλειψε από τον κόσμο, ούτε θα λείψη. Όσο υπάρχει άνθρωπος, θα υπάρχει κι' αυτό. Έννοώ πολύ καλά τη λύπη σου για το χωρισμό από την άγαπημένη σου φίλη! Άλλά μην άπελπίζεις. Μόνο βουνό με βουνό δεν ήμεις! λέει ή παροιμία.

Έλαβα, **Φώτω Μίχα**, και χάρηκα πολύ. Όρατότατο το διήγημα και ή το δημιουργικό στο πρώτο φυλλάδιο του Νοέμβρη, γιατί δυστυχώς, στα όκταέτιδα, τώρα που πρέπει να τελειώσουν τα μυθιστορήματα, δεν υπάρχει τόπος, Στέλνω μου όμως για το μέλλον, και σ' αυτό το θέμα και σ' ό,τι άλλο θέλεις. Και πάλι ευχαριστώ.

Μιλτιάδη Σορέλλι, πολύ ένδιαφέρον και το σημερινό σου γράμμα. Το κομμάτι που μετέφρασες, άφω είναι τόσο μεγάλο, καλώς έκαμες που δεν το έστειλες, γιατί δεν θα χωρούσε στη Σελίδα. Μπορείς όμως να μεταφράξης μικρότερα, άφω ξέρεις τόσο καλά γαλλικά. Ναι, με μεγάλη ευχαρίστηση θα σ' έδωσα και στο γράμμα μου κι' έλπίζω να ευχαρίστης φέτος καμμία φορά.

Θυμώμαι, **Άστρον της Δύνης**, που ήρθες στο γράμμα μου με στολή Όδηγού. Είδα τί όρατα που πέρασες στην κατοική-νοση και τί πολλά τα έβιβα έκαμες αυτό το καλοκαίρι. Τώρα χαιμώνας, μαθήματα, έργασία... Άλλά το καλοκαίρι δεν θάργισε. Νά, ως που να κάμης έτσι, θα ξανάρθη. Και θάρχισουν πάλι οι διακοές-σεις—πτάνει μόνο ή έργασία να πάη καλά...

Ήσουν πολύ γελασμένος, **Ταυρομάχε**, όσο ένόμιζες πως το θέατρο δεν είναι ικανό να δώση την άπέλαυση που δίνει ο κινηματογράφος. Εύτυχώς ήλθε ή παράστα-ση της «Ήλέκτρας» στο Όδείο του «Ήρω-δη, που σ' έκαμε νάλλάξης ιδέα. Πολύ σωστά αυτά που γράφεις για την άναβίωση του άρχαιου δράματος. Για το κομμάτι σου εκείνο δεν θυμώμαι: ίσως θα περιμέν-η άκόμα τη σειρά του—έχω τόσο πολλά. Η ήλοιογραφική σειρά όχι πολύ τεχνικά άντιγραμμένη.

Σ' άλλους δεν έχω τόπο ναπαντήσω. Όσοι μου έγραψαν, άς κάμουν ύπομονή ως το έρχόμενο.

ΔΙΑ ΤΗΝ Σ. Σ. Σ.

Άπορρίπτονται: «Η Ρεσλάμα» του Άδολφ. Το θέμα καλό αλλά έχει δυο πυρήνες που άναπτύσσονται παράλληλα με ζήμιά ο ένας του άλλου: της περιεργίας να διαδάση την ρεσλάμα και του φερσίματος της μικρούλης. Έπρεπε ν' άναπτυχθών μόνον το ένα, το πρώτο προτιμότερο, για

να είναι καλό το κομμάτι. —Τό σχολείο του χωριού» του Άστρον Γλάου. Το θέμα έχει χρησιμοποιηθεί και από άλλους: εδω δεν λέει τίποτα που κανούργιο ούτε άναπτύσσεται άρκετά. —Τό πουλάκι» του Δόνιφ. Άσυνεπές. Ένω λέει ότι δεν του έκανε έντύπωση το ότι ο σκύλος άρπάξε το πουλάκι, ύστερα αρχίζει το μοιρολόγι επάνω στο πτώμα του, και τέλος έσπα με τη βέργα στη ράχη του σκύλου. Συνιστώ στον Δόνιφ να μάθη τον σκύλο του να μην κυνηγά πουλάκια και να μην τον δέ-νη έκ των ύστερων. —«Ό φάρος» του Με-χαήλ Στρογκώφ. Άπίθανο και φανταστικό. Φάρος που να γίνεται αίτια να πνίγον-ται καράβια, που άκούστηκε; Τότε να καταργηθούν οι φάροι σ' όλο τον κόσμο. Γρά-φετε πράγματα από τη ζωή σας, από το άμσο περιβάλλον σας, κι' άφήστε τη φαν-τασία σας γι' άργότερα. —Μαγικό ταξίδι» του Πανζουρλιού. Υστερεί στο μέτρο, στο ρυθμό και έχει πολλά περιττά παρα-γερίσματα. —Έρασιτεχνική όρχήστρα» του Σωτικώ. Το θέμα χαριτωμένο και άρκετά καλώς άναπτυγμένο. Ήθελε μεγαλύτερη ά-πλόττητα και στη γλώσσα και στο γράψι-μο. Το ύφος του είναι πολύ ψεύτικο και ή γλώσσα τεχνητή. Μην παρασύρεσθε από το γράψιμο των έφημερίδων. Γράφετε ά-πλά, σαν παιδιά που είστε. —Μόνο δυο δάκρυα» της Μαρίας-Στούαρτ. Κι' αυτό —μ'όλο που το θέμα είναι κοινό—θα κέρ-δισε πολύ αν ήταν άπλούτερα γραμμένο. Έχει όμως εξεζητημένο λυρισμό και ει-να γεμάτο άποσιωπητικά. —Θά εξακολου-θήσω.

Ό παλαιοί μου φίλοι και συνεργάτες **Κώστας Αθ. Μεγαλήδης**, που μένει στην Ήγουμενίσα της Ήπειρου, άγγέλλει την έκδοση ενός περιοδικού σου βιβλίου. Ό τίτλος «Τά άριστουργήματα της παγ-κόσμιας Λογοτεχνίας», μάς λέει τί λογής θα είναι το περιεχόμενό του και δεν είναι άνάγκη να έπικταθώ. Μά ούτε και τη χρησιμότητα να ξέρω τέτοιου βιβλίου, την καταλαβαίνω καθένας. Θάποτέληται από 400 σελίδες, και τιμάται 200 δραχμές σέ καλό χαρτί, και 400 δρ. σέ χαρτί πολυτελείας. (Για το έξωτερικό μισή και μιά λίρα Άγγλιας). Όσοι θέλουν να το άρουν, άς στείλουν το αντίτιμο με τη διεύθυνσή τους, άπεισθας στον κ. Μεγαλήδη, Ήγουμενίσαν Ήπειρου ως το τέλος Νοεμβρίου. Μπορούν να προκατάβουν και μόνο τα μισά (100 δρ. ή 200) και άλλα μισά να τα πληρώ-σουν όταν θα έδουν το βιβλίο, που θα τους σταλή τότε επί **αντικαταβολή** (contre remboursement).

Η Διάπλασις άσπάζεται τους φίλους της: **Ρεντιντίν** (είδα τί όρατα πέρασες στο μακρινό άλλ' άξιοαύμαστο αυτό χω-ριούδακι και του χρόνου να ξαναπάτε) **Άστρον Γλάου** (καλώς έκαμες αυτή την απάντησή σου θα έχω τώρα όπ' όψι την άλλη την έσχατα) **Άβυσσον** (σού έστειλα 2 δοσι. λυσόχαρτο: για τον Όδηγό, που είναι άπαραίτητος, θα μου στείλεις άλλες 7 δραχμές: έπειδή όμως είναι παλιός, πρέ-πει να διαδάσης τις τροποποιήσεις που δη-μοσιεύθηκαν στο 1ο έφετεινό φυλλάδιο) **Κάου-Μπόυ** (λυσόχαρτο, Όδηγό και φυλ-λάδιο 37 έστειλα: όχι, δεν τα βάζω με την έξοχή, μα τώρα που γύρισε, έλπίζω να μου γράφης) **Μαρίλλη Ν. Νικολάου** (έλαβα, ευχαριστώ) **Κυψελιωτάκι** (καλή πρόδο και στην τρίτη έλαβα και περιμέ-νω). **Τρισεύγενη** (κι' έλπίζω να σάφήση πιά ή τεμπελιά του καλοκαιριού: ναι, κι' άγόρια παίρνουν θηλυκά ψευδώνυμα — Νί-κη, Θέλλα, Μπουμπουλίνα— και κορίτσια

